

## نقش حمایت اجتماعی مدارس بر رضایت از زندگی دانش‌آموزان: آزمون نقش میانجی رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی محمد حسنی<sup>۱</sup>، مهسا اصغری<sup>۲</sup>، مهدی کاظم زاده‌بیطالی<sup>۳</sup> و جواد عبدلی سلطان احمدی<sup>۴</sup>

### چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش حمایت اجتماعی بر رضایت از زندگی دانش‌آموزان با توجه به اثر میانجی رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه ناحیه ۲ شهر ارومیه به تعداد ۷۱۶۷ نفر بوده که از این تعداد ۳۶۵ نفر به عنوان نمونه آماری به وسیله‌ی جدول مورگان به صورت نمونه‌گیری در دسترس، جهت مطالعه انتخاب گردید. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بود. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد حمایت اجتماعی واکس و همکاران، رضایت‌مندی (رضایت از زندگی و رضایت از مدرسه) گیلمن و همکاران، شایستگی تحصیلی هارتر و استراتهوف و ترفوس و خودکارآمدی شرر و همکاران استفاده شد. به منظور ارزیابی روابط بین متغیرهای مکنون و اندازه‌گیری شده در الگوی مفهومی، از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین حمایت اجتماعی با شایستگی، خودکارآمدی، رضایت از مدرسه و رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنی‌دار هستند. هم‌چنین بین متغیرهای شایستگی، خودکارآمدی و رضایت از مدرسه با رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنی‌داری دیده شد. در عین حال با میانجی‌گری رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی، حمایت اجتماعی مدارس می‌تواند رضایت از زندگی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. براساس یافته‌های پژوهش نتیجه می‌گیریم که هر گونه افزایش در حمایت اجتماعی مدارس همراه با افزایش در رضایت از زندگی، رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی از طرف دانش‌آموزان می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** حمایت اجتماعی، رضایت از زندگی، رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی

۱. نویسنده‌ی رابط: دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه ارومیه (mhs\_105@yahoo.com)

۲. کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه

۳. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه ارومیه

۴. استادیار دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه

تاریخ دریافت مقاله: ۹۴/۹/۲۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۵/۵/۱۷

## مقدمه

برای اولین بار کوب<sup>۱</sup> (۱۹۷۶) حمایت اجتماعی را به عنوان آگاهی تعریف کرد که به واسطه‌ی آن فرد باور می‌کند که مراقبت شده و دوست داشته می‌شود، دارای ارزش، اعتبار و احترام است، و متعلق به شبکه‌ای از ارتباطها و تعهدهای دوسویه می‌باشد. حمایت اجتماعی، سازه‌ای از تبادل های اجتماعی است که به عنوان اطلاعات یک فرد در زمینه این که مورد توجه دیگران، محترم و با ارزش باشد و هم چنین بخشی از یک شبکه ارتباطی باشد مد نظر قرار می‌گیرد (رستگار و مردانی، ۱۳۹۳). همان گونه که می‌توان استنباط کرد حمایت اجتماعی طیف گسترده‌ای از حمایت دریافت شده از طرف دوستان، خانواده، مدرسه، محیط زندگی، اجتماع و ... را شامل می‌شود. همیشه محیط اجتماعی نقش تأثیرگذار، اصلی و بسیار مهم بر زندگی افراد داشته است، این محیط اجتماعی است که خواسته‌های افراد را برآورده می‌کند و سطح رفاه زندگی تک تک اعضا را افزایش می‌دهد. حمایت اجتماعی بر این امر تأکید دارد که وقتی کسی نیاز به کمک داشت این احساس را داشته باشد که تنها نیست و کسانی او را حمایت و یاری می‌کنند (پریوچی، احمدی و سهرابی، ۱۳۹۲).

در سال‌های اخیر پژوهش‌های بسیاری در زمینه پیامدهای روانی - اجتماعی حمایت اجتماعی انجام شده است پژوهش‌ها نشان داده‌اند که حمایت اجتماعی یکی از متغیرهای سازش یافتگی و از جمله متغیرهایی است که نقش مهمی در رضایت از زندگی دارد (روگر، مالکی و دمارای<sup>۲</sup>، ۲۰۱۰). حمایت اجتماعی مطلوب می‌تواند احساس تنهایی را کاهش داده (پاموکچو و می‌دان<sup>۳</sup>، ۲۰۱۰) و موجب رضایت از زندگی شوند (حسین‌زاده، عزیزی و توکلی، ۱۳۹۳؛ خسروی و ناهیدپور، ۱۳۹۱؛ قائدی و یعقوبی، ۱۳۸۷). افزایش حمایت اجتماعی پاسخ به استرس در افراد کاهش یافته (همتی‌راد و سپاه منصور، ۱۳۸۷) و سلامت روان فرد بهبود می‌یابد (وارن، استین و

- 
1. Cobb
  2. Rueger, Malecki & Demaray
  3. Pamukçu & Meydan

هم‌چنین تحقیقات بسیاری حاکی از آن است که بین حمایت‌های اجتماعی و عاطفی با رفتارهای بهزیستی از جمله رضایت از زندگی کاهش استرس رابطه معنی دار وجود دارد (جینگ، یونگامی و فنک<sup>۲</sup>، ۲۰۱۴؛ زیمر و چن<sup>۳</sup>، ۲۰۱۲؛ کونستانتیون، دوکس، آنتونی و آرگیرو<sup>۴</sup>، ۲۰۱۴؛ و یلسین<sup>۵</sup>، ۲۰۱۱). بسیاری از پژوهش‌های دیگر نیز ارتباطی مثبت بین حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی گزارش کرده و ادعا نمودند که حمایت اجتماعی بر ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی - اقتصادی کیفیت زندگی تأثیر مثبت دارد و باعث بهبود کیفیت زندگی، ایجاد احساس خوب نسبت به زندگی، ارزیابی عمومی بهتر از زندگی می‌شود (حسینی و همکاران، ۱۳۸۸؛ به نقل از پرپوچی، احمدی و سهرابی، ۱۳۹۲).

متغیر دوم پژوهش حاضر، رضایت از زندگی می‌باشد. اگرچه رضایت از زندگی به‌طور گسترده در بزرگسالان مورد مطالعه قرار گرفته است، رضایت از زندگی دانش‌آموزان به میزان کمتری مورد بررسی قرار گرفته است (سولدو و هیوبنر<sup>۶</sup>، ۲۰۰۴). در مجموع رضایت از زندگی، نوعی احساس مثبت و رضایتمندی عمومی از خود و دیگران در حوزه‌های مختلف نظیر خانواده، شغل و ازدواج، تعریف شده است (سولدو و هیوبنر، ۲۰۰۴).

رضایت از زندگی پایین، با نشانگان افسردگی، رفتارهای خشونت‌گرا و مشکل‌های اجتماعی و روان‌شناختی مانند خودکشی، تفکرات خودکشی، حرمت خود پایین و روابط شکننده بین فردی در ارتباط است (سولدو و هیوبنر، ۲۰۰۴). در صورتی که رضایت بالا از زندگی عامل مهمی برای رشد،

1. Warren, Stein & Grella
2. Jingjing, Yonghui & Feng
3. Zimmer & Chen
4. Konstantinos, Doxa, Anthony & Argyro
5. Yalcin
6. Suldo & Huebner

حفظ سلامت و پیشگیری از بسیاری از اختلال‌های روان‌شناختی است (هیوبنر و گیلمن<sup>۱</sup>، ۲۰۰۶). روی هم رفته مطالعات نشان داده‌اند که حمایت اجتماعی و رضایت از زندگی دانش‌آموزان رابطه معنی‌داری وجود دارد (بخشی‌پور رودسری، پیروی و عابدیان، ۱۳۸۴؛ حسام، آسایش، قربانی، شریعتی و نصیری، ۱۳۹۰). در عین حال رابطه بین این متغیرها در برخی مواقع ناهم‌خوان و ضعیف گزارش شده است. احتمالاً یکی از دلایل وجود این رابطه ضعیف و متناقض این است که به نقش متغیرهای میانجی در رابطه بین این متغیرها توجه نشده است. از متغیرهایی که در این زمینه توجه محققین را به خود جلب کرده است، رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی است.

رضایت از مدرسه ارزیابی شناختی از کیفیت زندگی مدرسه را ارائه می‌دهد (قدیری بهرام آبادی و می‌کایلی منیع، ۱۳۹۴). پژوهش در مورد دانش‌آموزان نشان داده است که رضایت (مثل رضایت از زندگی، مدرسه و روابط با دیگران) پیش‌بینی‌کننده نتایج مثبت در جنبه‌های مختلف زندگی است. رضایت از زندگی یکی از واکنش‌های انسانی در زندگی فردی و اجتماعی است و به عنوان ارزیابی کلی فرد از زندگی می‌باشد (ابوالقاسمی، برزگر و رستم اوغلی، ۱۳۹۳). عدم رضایت از زندگی با وضعیت سلامتی ضعیف‌تر، علائم افسردگی، مشکلات شخصیتی، رفتارهای نامناسب بهداشتی و وضعیت ضعیف اجتماعی همبسته است (رجبی، ابوالقاسمی و عباسی، ۱۳۹۱). دانش‌آموزان با رضایت از مدرسه بالاتر سلامت جسمانی بیشتر، روابط اجتماعی بالاتر و درگیری بیشتر با مدرسه و پیشرفت تحصیلی بالاتری نشان می‌دهند (ویلکینز، سانتیلی، فراری، تراسی و سورسی<sup>۲</sup>، ۲۰۱۴). هم‌چنین بررسی رضایت‌مندی از مدرسه و آموزش، این نتیجه را در پی داشته که هر چه رضایت‌مندی از مدرسه و آموزش بالاتر بوده سلامت روان، تعامل‌های مثبت و وابستگی سالم میان دانش‌آموزان بیشتر بوده است (نصرآبادی و نوروزی، ۱۳۸۲). پژوهش‌های بین‌المللی از

- 
1. Huebner & Gilman
  2. Wilkins, Santilli, Ferrari, Tracey & Soresi

این تصور که مدرسه در رضایت از زندگی کودکان مهم است، پشتیبانی می‌کند. با این حال، پژوهش‌ها در این زمینه در مراحل ابتدایی است (سولدو، رایلی، شافر<sup>۱</sup>، ۲۰۰۶).

متغیر میانجی مورد نظر دیگر شایستگی تحصیلی می‌باشد. شایستگی تحصیلی در تحصیل دانش‌آموزان مهم است و به احتمال زیاد با رضایت در مدرسه همراه است. افرادی که احساس صلاحیت در خود دارند در مفهوم جهانی اعتماد بنفس دارند. علاوه بر این، معلم، پدر و مادر و همکلاسان در صلاحیت دانش‌آموزان مؤثر گزارش شده‌اند (کول<sup>۲</sup> و همکاران، ۲۰۰۱؛ ماکسول و مارتین<sup>۳</sup>، ۱۹۹۷، به نقل از رحمانی، سیدفاطمی، برادران رضایی و صداقت، ۱۳۸۵). پژوهش‌ها نشان داده است تجارب خانوادگی تأثیر عمده‌ای بر تکامل فرد در طول دوره نوجوانی و بعد از آن دارد و ارتباط‌های خانوادگی سایر جنبه‌های زندگی نوجوان را مانند شایستگی تحصیلی تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. حفظ ارتباط مثبت بین والدین و نوجوان می‌تواند انگیزه وی را در مورد آنچه به موفقیت تحصیلی‌اش مربوط می‌شود افزایش دهد (شاملو، ۱۳۷۸).

نهایتاً متغیر میانجی سومی که در این تحقیق مورد نظر است خودکارآمدی می‌باشد. خودکارآمدی باور افراد درباره توانایی‌هایشان است که سطوح معینی از عملکرد را مشخص می‌کند و بر اتفاقات مؤثر در زندگی تأثیر می‌گذارد (بندورا<sup>۴</sup>، ۱۹۹۴؛ نریمانی و وحیدی، ۱۳۹۲). دانش‌آموزان خودکارآمد به ویژه هنگام مواجهه با مشکلات بیشتر از افرادی که به قابلیت‌های خود تردید دارند از خود سخت‌کوشی و پشتکار نشان می‌دهند (نریمانی، خشنودنیای چماچائی، زاهد و ابوالقاسمی، ۱۳۹۲). نتایج پژوهشی درباره‌ی اثر حمایت اجتماعی بر خودکارآمدی تحصیلی نشان می‌دهد که حمایت اجتماعی از طریق تشویق‌ها و تنبیه‌ها در هنگام انجام فعالیت‌ها بر خودکارآمدی تحصیلی اثر می‌گذارد. پس‌خوراند دریافت شده از دیگران و میزان اطمینان افراد از

1. suldo, Riley & Shaffer
2. Coll
3. maxwel & Martin
4. Bandura

نظر دیگران درباره میزان توانایی خود برای انجام فعالیت‌های تحصیلی، می‌تواند بر باور آنها درباره‌ی توانایی‌هایشان اثر گذاشته و خودکارآمدی آنان را افزایش دهد (فولادوند، فرزاد، شهرآرای و سنگری، ۱۳۸۸).

بنابراین براساس آنچه گفته شد مسئله اصلی پژوهش حاضر بررسی نقش حمایت اجتماعی مدرسه بر رضایت از زندگی دانش آموزان است. مطالعه بر روی یک مدل نظری، اثرات مستقیم و غیرمستقیم رضایت از مدرسه بر خودکارآمدی عمومی و شایستگی تحصیلی را نشان می‌دهد. با توجه به مطالعه‌ی انجام شده رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی نقش ایفا می‌نمایند، رضایت از زندگی دانش آموزان ممکن است به‌طور غیرمستقیم توسط حمایت‌کنندگان اجتماعی مدرسه مانند، پدر و مادر، همکلاسی‌ها و معلمان و واسطه‌ها، دانش آموزان را تحت‌تأثیر قرار دهد. بنابراین هدف اصلی در این پژوهش پیشگیری از مسائلی است که باعث نارضایتی دانش آموزان از زندگی و مدرسه و ناکارآمدی آن‌ها می‌گردد و بالطبع پیامدهای منفی در پی خواهد داشت. مسئله مهمی که در اینجا مطرح است این است که اثر هر یک از شاخص‌های حمایت اجتماعی (معلمان، همکلاسی‌ها، پدر و مادر) بر رضایت از زندگی با نقش میانجی رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی بر مورد بررسی قرار گیرد

## روش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر نحوه گردآوری اطلاعات توصیفی و از نوع همبستگی و به‌طور مشخص مبتنی بر مدل‌یابی معادله‌های ساختاری بود. در مدل تحلیلی پژوهش، حمایت اجتماعی متغیر مستقل، رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی متغیر میانجی و رضایت از زندگی متغیر وابسته بودند.

**جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری:** جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه‌ی مدارس دولتی ناحیه ۲ شهر ارومیه هستند که جمعاً ۷۱۶۷ نفر بودند که جامعه آماری پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهند. حجم نمونه با توجه به جامعه آماری و با توجه به جدول

مورگان ۳۶۵ نفر در نظر گرفته شد که کفایت حجم نمونه براساس توان آماری بالاتر از ۰/۸ و سطح معنی‌داری نزدیک به صفر در تجزیه و تحلیل فرضیه‌ها مورد تایید قرار گرفت. روش نمونه‌گیری، نمونه‌گیری در دسترس بود. برای جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش از پنج پرسشنامه‌ی استاندارد به شرح زیر استفاده شد:

**پرسش‌نامه‌ی حمایت اجتماعی:** این پرسشنامه توسط واکس<sup>۱</sup> و همکاران (۱۹۸۶) بر مبنای تعریف کوب از حمایت اجتماعی ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۲۳ گویه است که میزان حمایت اجتماعی ادراک شده‌ی فرد را در هر یک از سه حیطه‌ی محبت، مساعدت و توجه اعضای خانواده، دوستان و سایر افراد در طیف ۵ گزینه‌ای «خیلی زیاد» تا «خیلی کم» می‌سنجد. ابراهیمی‌قوام (۱۳۷۰) در پژوهش خود آلفای کرونباخ ۰/۷۸ را برای این پرسشنامه بدست آورده است هم چنین پژوهش‌های قبلی روایی این سازه را نیز تایید کرده اند (واکس و همکاران، ۱۹۸۶؛ به نقل از میرسمیعی و ابراهیمی‌قوام، ۱۳۸۷).

**پرسش‌نامه‌ی رضایت‌مندی (رضایت از زندگی و رضایت از مدرسه):** این پرسشنامه توسط گیلمن، هیوبنر و لاگلین<sup>۲</sup> (۲۰۰۰) ساخته شده است. این مقیاس شامل ۴۰ گویه خانواده، مدرسه، دوستان، خود، محیط زندگی و هم چنین رضایت از زندگی بود. رضایت از زندگی با استفاده از نسخه مقیاس چندبعدی رضایت از زندگی دانش‌آموزان (MSLSS) اندازه‌گیری خواهد شد. این متغیر با استفاده از نسخه مقیاس چندبعدی رضایت‌مندی هیوبنر و گیلمن (۲۰۰۲) اندازه‌گیری شده است. رضایت از مدرسه در مطالعه حاضر، نمره‌ای است که دانش‌آموز در مقیاس چندبعدی رضایت از زندگی که یکی از ابعاد آن رضایت از مدرسه است به دست می‌آورند. پاسخ دانش‌آموزان به یکی از ۶ شکل، پاسخ کلیدی، کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم نشان می‌دهد که چگونه اغلب آنها رضایت از زندگی و رضایت از مدرسه در طول چند

1. vaux

2. Gilman, Huebner &amp; Laughlin

هفته گذشته را تجربه کرده‌اند. هیوبنر و گیلمن (۲۰۰۲) پایایی این پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش نمودند. هم‌چنین روایی این ابزار در پژوهش‌های قبلی مورد تأیید قرار گرفته است (هیوبنر و گیلمن، ۲۰۰۲).

**پرسش‌نامه‌ی شایستگی تحصیلی:** پرسش‌نامه‌ی شایستگی تحصیلی توسط هارتر<sup>۱</sup> (۱۹۸۵) و استراتهوف و ترفوس (۱۹۸۹) ساخته شده است (رحمانی و همکاران، ۱۳۸۵). این مقیاس دارای ۵ عبارت می‌باشد و بر اساس مقیاس ۴ درجه‌ای لیکرت به صورت کاملاً مخالفم، مخالفم، موافقم، کاملاً موافقم رتبه‌بندی شده است. در این مقیاس موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان از دیدگاه خودشان مورد بررسی قرار گرفته است. پاسخ دانش‌آموزان به سؤال‌های این پرسشنامه نشان می‌دهد که تا چه اندازه دارای شایستگی تحصیلی می‌باشند. پایایی و روایی این ابزار در پژوهش رحمانی و همکاران (۱۳۸۵) مورد تأیید قرار گرفت.

**پرسش‌نامه‌ی خودکارآمدی عمومی:** این مقیاس توسط شرر و مادوس<sup>۲</sup> (۱۹۸۲) ساخته شده است و دارای ۲۳ گویه است. از این ۲۳ گویه، ۱۷ گویه آن اختصاص به خودکارآمدی عمومی دارد و ۶ گویه دیگر مربوط به تجربه‌های خودکارآمدی در موقعیت‌های اجتماعی است. در این پژوهش از مقیاس ۱۷ گویه‌ای خودکارآمدی شرر استفاده شده است. شرر و مادوس (۱۹۸۲) ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس را ۰/۸۶ گزارش داده‌اند. صفاری (۱۳۸۹) نیز در پژوهش خود ضریب پایایی این آزمون را برابر ۰/۸۳ به دست آورد. روایی محتوایی و پایایی این ابزار در پژوهش‌های متعدد مورد تأیید قرار گرفته است (صفاری، ۱۳۸۹).

در پژوهش حاضر برای ارزیابی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. نمره‌های پایایی برای مقیاس‌ها بالا بودند: پایایی پرسش‌نامه حمایت اجتماعی (۰/۷۷)، رضایت از زندگی (۰/۸۷)، رضایت از مدرسه (۰/۷۱)، شایستگی تحصیلی (۰/۷۵) و خودکارآمدی عمومی (۰/۸۹).

---

1. Harter  
2. Sherer & Maddus



محاسبه شد. هم‌چنین به منظور بررسی روایی پرسشنامه‌های حاضر، با وجود استاندارد بودن ابزارها و استفاده مکرر آنها در پژوهش‌های داخلی و خارج کشور، داده‌های حاصل از اجرای این مقیاس در گروه نمونه تحلیل عاملی شدند. این تحلیل به شیوه تحلیل اکتشافی به روش مؤلفه‌های اصلی (PC) با چرخش واریماکس انجام شده است. مقدار ضریب KMO برابر ۰/۷۵ و مقدار خی آزمون کروییت بارتلت ۱۴۶۰۶/۸ بدست آمد که در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار بوده و نشانه کفایت نمونه و متغیرهای نمونه برای انجام تحلیل عاملی است. نتایج حاصل مورد تأیید و واریانس تجمیعی حدود ۰/۷۸ بدست آمده است.

**روش اجرا:** در پژوهش حاضر برای جمع‌آوری اطلاعات کیفی پژوهش، کتاب و مجله‌های علمی و مقاله‌های به روز و مربوط با موضوع مورد مطالعه قرار گرفت و برای جمع‌آوری اطلاعات کمی به منظور به دست آوردن پاسخ سؤال‌های این پژوهش از پرسشنامه استفاده شد. به این ترتیب که بعد از هماهنگی و کسب مجوز، با رعایت ملاحظات اخلاقی و بیان اهداف پژوهش و پس از کسب نظرات اساتید صاحب نظر در مورد پرسشنامه و پس از آن که تعداد دانش‌آموزان هر یک از مدارس مشخص گردید اقدام به توزیع پرسشنامه در بین دانش‌آموزان هر یک از مدارس شد و پاسخ آن‌ها به صورت داده‌های کمی مورد استفاده قرار گرفت

## نتایج

جدول ۱. ماتریس کواریانس متغیرهای مکنون

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
۱ حمایت	۱				
۲ شایستگی	۰/۳۶**	۱			
۳ خودکارآمدی	۰/۳۲**	۰/۳۳**	۱		
۴ رضایت مدرسه	۰/۱۱**	۰/۲۲**	۰/۱۵*	۱	
۵ رضایت زندگی	۰/۱۵*	۰/۱۸*	۰/۲۵**	۰/۲۲**	۱

\* < ۰,۰۵، \*\* < ۰,۰۱

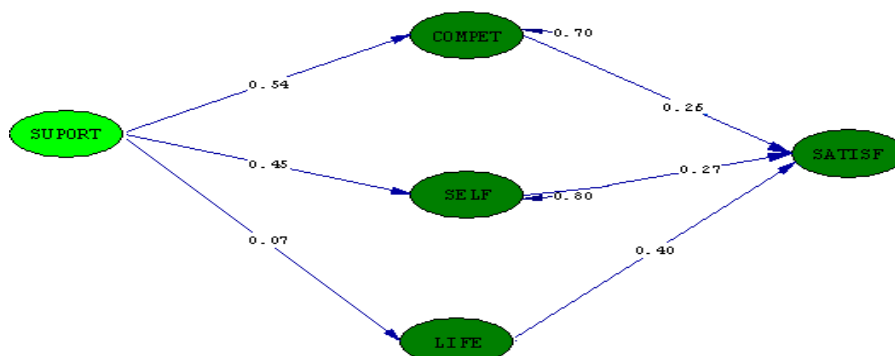
همبستگی بین متغیرهای پژوهش در (جدول ۱) ارائه شده است. ضریب همبستگی بین متغیرهای حمایت با شایستگی، خودکارآمدی، رضایت از مدرسه و رضایت از زندگی، مثبت و معنی‌دار هستند. شدت این همبستگی دو به دو از ۰/۱۱ تا ۰/۳۶ در نوسان است. هم‌چنین بین متغیرهای شایستگی، خودکارآمدی و رضایت از مدرسه با رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنی‌داری دیده شد. شدت این همبستگی دو به دو از ۰/۱۵ تا ۰/۲۵ در نوسان است. بیشترین ضریب همبستگی بین حمایت و شایستگی ( $r = 0/36$ ) می‌باشد.

به منظور شناخت هر چه بهتر روابط علی و نحوه تأثیرگذاری حمایت اجتماعی بر پیامدهای احتمالی آن، مدل مسیر با استفاده از مدل معادله‌های ساختاری صورت گرفت. یافته‌های حاصل از این تحقیق موبد نتایج و یافته‌های حاصل از مدل مسیر در مدل ساختاری مربوط به فرضیه‌های پژوهش را نشان می‌دهد. همان‌طور که در خروجی نرم‌افزار از تخمین‌های استاندارد (جدول ۲) و نیز اعداد معنی‌داری مربوط به مدل مسیر در فرضیه‌های پژوهش (جدول ۲) مشاهده می‌شود، مقادیر شاخص‌های تناسب حاکی از برازش مناسب مدل است.

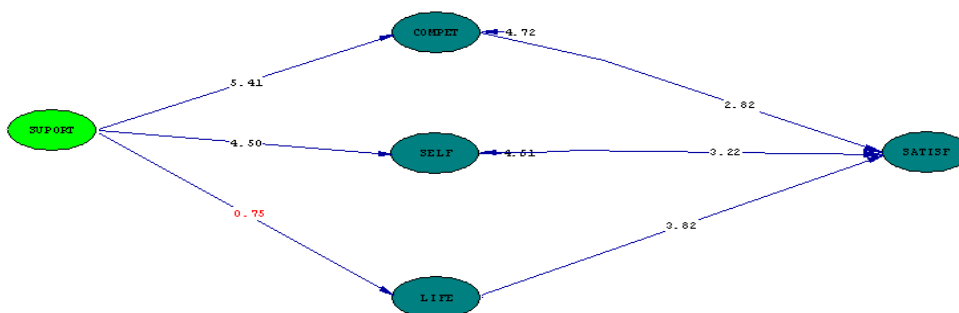
مقدار مجذور خی برای قضاوت در مورد خطی بودن ارتباط سازه‌های مکنون برابر با ۹۸۹/۷۵ در سطح معنی‌داری  $p < 0,01$  به دست آمد. مقدار خی دو بر درجه آزادی ۲/۳ می‌باشد. با توجه به اینکه نسبت مجذور خی به درجه آزادی کمتر از ۳ می‌باشد، می‌توان گفت که داده‌های به دست آمده با مدل فرضی مطابقت دارند. مقدار ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب برابر با ۰/۰۷۷ می‌باشد. سایر شاخص‌های  $CFI, GFI, IFI, NNFI$  که هر کدام وجهی از برازش مدل ساختاری را نشان می‌دهند در جدول ۲ آمده است. با توجه به شاخص‌های ارزیابی برازندگی کلی مدل (جدول ۲) بویژه نسبت مقدار مجذور کا به درجه آزادی برابر با ۲/۳، شاخص  $CFI$  برابر با ۰/۹۴، شاخص  $GFI$  برابر با ۰/۸۳، شاخص  $IFI$  برابر با ۰/۹۴، شاخص  $NNFI$  برابر با ۰/۹۳، شاخص  $RMSEA$  برابر با ۰/۰۷۶ و سایر شاخص‌ها، می‌توان گفت مدل نهایی از برازش خوبی برخوردار است:

## جدول ۲. شاخص‌های برازندگی مدل ساختاری کلی

CFI	NNFI	RMSEA	IFI	GFI	df	X <sup>2</sup>	شاخصها
۰/۸۳	۰/۹۳	۰/۰۷۶	۰/۹۴	۰/۸۳	۴۲۸	۹۸۹/۷۵	مدلهای نهایی



شکل ۱. خروجی نرم افزار بر اساس ضرایب استاندارد



شکل ۲. خروجی نرم افزار بر اساس ضرایب t

در مدل ساختاری معنی‌داری ضریب مسیر با استفاده از  $t$  ( $t$ -value) مشخص می‌شود. چنان‌چه مقدار  $t$  بین ۱/۹۶ الی ۲/۵۷ باشد، ارتباط دو سازه در سطح  $p < ۰,۰۵$  معنی‌دار است. اگر مقدار  $t$  بیشتر از ۲/۵۷ باشد، معنی‌داری ارتباط در سطح  $p < ۰,۰۱$  می‌باشد. طبق اطلاعات بدست آمده

(شکل ۱ و شکل ۲)، بیشترین اثر مربوط به حمایت اجتماعی بر شایستگی با ضریب ۰/۵۴ ( $\beta=0/54$  و  $T=5/41$ ) مشاهده می‌شود و بعد از آن مربوط به اثر حمایت اجتماعی بر خودکارآمدی می‌باشد با ضریب ۰/۴۵ ( $\beta = 0/45, t = 4/50$ ).

جدول ۳. ضرایب تأثیر متغیرهای مکنون با نقش میانجی شایستگی تحصیلی، خودکارآمدی، رضایت از مدرسه

مسیر فرضیه‌ها	ضریب مسیر استاندارد	T	نتیجه
حمایت اجتماعی → شایستگی تحصیلی	۰/۵۴	۵/۴۱	اثر مستقیم دارد
حمایت اجتماعی → خودکارآمدی	۰/۴۵	۴/۵۰	اثر مستقیم دارد
حمایت اجتماعی → رضایت از مدرسه	۰/۰۷	۰/۷۵	اثر مستقیم ندارد
شایستگی تحصیلی → رضایت از زندگی	۰/۲۶	۲/۸۲	اثر مستقیم دارد
خودکارآمدی → رضایت از زندگی	۰/۲۷	۳/۲۲	اثر مستقیم دارد
رضایت از مدرسه → رضایت از زندگی	۰/۴۰	۳/۰۲	اثر مستقیم دارد
حمایت اجتماعی → رضایت از زندگی (از طریق شایستگی تحصیلی)	۰/۱۴	-	اثر غیرمستقیم دارد
حمایت اجتماعی → رضایت از زندگی (از طریق خودکارآمدی)	۰/۱۲	-	اثر غیرمستقیم دارد
حمایت اجتماعی → رضایت از زندگی (از طریق رضایت از مدرسه)	-	-	اثر غیرمستقیم ندارد

## بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی نقش حمایت اجتماعی بر رضایت از زندگی دانش آموزان با توجه به اثرات میانجی رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی انجام شده است. این اولین پژوهشی می‌باشد که نقش میانجی رضایت از مدرسه، شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی عمومی را در رابطه بین حمایت اجتماعی بر رضایت از زندگی در نظر می‌گیرد. محققان در پژوهش‌های خود رابطه مثبت و معنی‌داری را بین حمایت اجتماعی و رضایت از

زندگی نشان داده‌اند (بخشی پور رودسری، پیروی و عابدیان، ۱۳۸۴؛ حسام و همکاران، ۱۳۹۰) در عین حال توجه به نقش متغیرهای میانجی در شناخت بهتر این روابط مورد تاکید محققان می‌باشد. با توجه به یافته‌های مربوط رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری بین حمایت اجتماعی با شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان وجود دارد. عبارتی هر چه در مدارس حمایت اجتماعی در سطح بالایی باشد، زمینه برای شایستگی تحصیلی فراهم می‌گردد. عدم توجه والدین و مسئولین به سالم سازی محیط روانی و عاطفی کودکان و نوجوانان و فقدان روابط مناسب، در بیشتر موارد آنان را با کمبودهای عاطفی، انگیزشی و مشکل‌هایی روبرو می‌سازد. پژوهش‌ها نشان داده است حمایت‌های اجتماعی تأثیر عمده‌ای بر تکامل فرد در طول دوره نوجوانی و بعد از آن دارد و این حمایت‌ها سایر جنبه‌های زندگی نوجوان را مانند شایستگی تحصیلی تحت تاثیر قرار می‌دهد (بیرن، هادوک و پوستون<sup>۱</sup>، ۲۰۰۲). در همین راستا آنولا<sup>۲</sup> (۲۰۰۰) می‌نویسد: تشویق مثبت و مداوم فرزندان ممکن است موجب افزایش انگیزه درسی نوجوانان جهت پیشرفت تحصیلی شود. مطالعه‌ها نشان داده‌اند نوجوانانی که والدین خود را حمایت‌کننده در می‌یابند، احتمال کمتری وجود دارد که تحت تاثیر دوستان همسالی قرار بگیرند که رفتارهای مخرب و ضد اجتماعی دارند و این حمایت از طرف والدین دانش‌آموزان باعث پیشرفت تحصیلی آنها می‌شود.

همچنین نتیجه‌ی تجزیه و تحلیل داده‌ها حاکی از معنی دار بودن رابطه بین حمایت اجتماعی با خودکارآمدی دانش‌آموزان می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت حمایت اجتماعی اثر مستقیم بر خودکارآمدی دانش‌آموزان دارد، یعنی هر چقدر حمایت اجتماعی دانش‌آموزان قوی‌تر باشد، دانش‌آموزان از خودکارآمدی بالاتری برخوردار خواهند بود. این یافته با نتایج پژوهش‌های رستمی، شاه‌محمدی، قائدی، بشارت، اکبری زردخانه‌ای و همکاران (۱۳۸۹)، فولادوند، فرزاد،

---

1. Byrne, Haddock & Poston

2. Aunola

شهر آرای و سنگری (۱۳۸۸)، وینو، سانتینلو، پاستور و پرکینز<sup>۱</sup> (۲۰۰۷)، کارادماس<sup>۲</sup> (۲۰۰۶) هم خوانی دارد. بر اساس یافته های پژوهش حاضر هر چه فرد حمایت بیشتری از سوی خانواده، دوستان و سایر افراد ادراک کند، احساس خودکارآمدی بیشتری خواهد داشت. همسو با این یافته لوندبرگ، مک اینتایر و کریسمن<sup>۳</sup> (۲۰۰۸) دریافتند اولین حمایت اجتماعی از سوی خانواده دریافت می شود. با ورود به جامعه ی بزرگتر حمایت اجتماعی از سوی منابع دیگری نظیر دوستان و سایر افراد نیز می تواند تأمین شود. به اعتقاد آنان فایده ی اولیه ی حمایت اجتماعی نقشی است که در افزایش خودکارآمدی فرد ایفا می کند.

با توجه به یافته ها بین حمایت اجتماعی با رضایت از مدرسه دانش آموزان رابطه وجود ندارد. بنابراین حمایت اجتماعی تأثیر مستقیم بر رضایت از مدرسه ندارد و رابطه ای بین این دو متغیر دیده نمی شود. پس نمی توان گفت که حمایت اجتماعی بر ارتقاء تحصیلی و رضایت از مدرسه تأثیر دارد. این نتایج با پژوهش انجام شده توسط قدسی (۱۳۹۱) هم خوانی ندارد. قدسی در پژوهش خود نشان داد که میزان رضایت از زندگی در زمینه رضایت از مدرسه، دوستان، رضایت از خود، خانواده و محیط زندگی دانش آموزانی که آموزش مهارت های زندگی را دریافت کرده اند، به طور معنادار بیشتر از میزان رضایت از زندگی دانش آموزانی است که این آموزش را دریافت نکرده اند آنها دریافتند که آموزش مهارت های زندگی بر رضایت دانش آموزان مؤثر و در طول زمان از پایداری مناسب برخوردار است.

هم چنین با توجه به یافته ها بین شایستگی تحصیلی با رضایت از زندگی دانش آموزان رابطه ی مثبت وجود دارد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که شایستگی تحصیلی دانش آموزان اثر مستقیم بر رضایت از زندگی دانش آموزان دارد. دانش آموزانی که دارای شایستگی تحصیلی و انگیزش بیشتری هستند، رضایت از زندگی بالاتری از خود نشان دادند. هم چنین دانش آموزانی که

---

1. Vieno, Santinello, Pastore & Perkins.

2. Karademas

3. Lundberg, McIntire & Creasman

شایستگی کمتری از خود نشان می‌دهند رضایت از زندگی کمتری نیز از خود نشان می‌دهند. نتایج حاصل با نتایج پژوهش‌های عسگری، کهریزی و کهریزی (۱۳۹۲)؛ زکی (۱۳۸۶) همسو می‌باشد. عسگری، کهریزی و کهریزی (۱۳۹۲) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که بین رضایت از زندگی با عملکرد تحصیلی همبستگی مثبت معنی‌داری وجود دارد و رضایت از زندگی در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی قوی‌تر است. علاوه بر این زکی (۱۳۸۶) در پژوهشی به این نتایج دست یافت که رضایت اجتماعی روابط معناداری با موفقیت تحصیلی دارند.

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین خودکارایی با رضایت از زندگی دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت وجود دارد. پس می‌توان نتیجه گرفت که خودکارآمدی دانش‌آموزان اثر مستقیم بر رضایت از زندگی آنها دارد. هر چقدر دانش‌آموزان خودکارآمدی بیشتری از خود نشان دهند، رضایت از زندگی بالاتری نیز خواهند داشت. هم‌چنین دانش‌آموزانی که خودکارآمدی کمتری از خود نشان دادند، رضایت از زندگی کمتری نیز گزارش می‌دهند. ابوالقاسمی (۱۳۹۰) در پژوهشی به این نتیجه رسید که تاب‌آوری، خودکارآمدی و رضایت از زندگی در دانش‌آموزان دارای پیشرفت تحصیلی بالا در مقایسه با دانش‌آموزان دارای پیشرفت تحصیلی پایین به طور معنی‌داری بیشتر و استرس آنها کمتر است. وچو، گرینو، پاسترولی و دلبو<sup>۱</sup> (۲۰۰۷) با انجام پژوهشی در زمینه‌ی خودکارآمدی و رضایت از زندگی دریافتند که عقاید خودکارآمدی در زمینه‌های تحصیلی و اجتماعی قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌ی رضایت از زندگی تا پنج سال بعد می‌باشد.

هم‌چنین این تحلیل‌ها نشان داد که بین رضایت از مدرسه با رضایت از زندگی دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت وجود دارد. بنابراین می‌توان گفت رضایت از مدرسه دانش‌آموزان اثر مستقیم بر رضایت از مدرسه دارد، دانش‌آموزانی که رضایت از مدرسه بالاتری دارند، از رضایت از زندگی بالاتری نیز برخوردارند. هم‌چنین دانش‌آموزانی که ارتقای تحصیلی کمتری از خود نشان دادند

---

1. Vecchio, Gerbino, Pastorelli & Delbove

رضایت از زندگی کمتری نیز گزارش کردند. نتیجه تحقیق فوق با نتایج عسگری و همکاران همسو می‌باشد. عسگری، کهریزی و کهریزی (۱۳۹۲) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که بین خودکارآمدی و رضایت از زندگی با عملکرد تحصیلی همبستگی مثبت معنی داری وجود دارد و رضایت از زندگی در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی قوی‌تر است. نتایج پژوهش برکمن<sup>۱</sup> (۲۰۰۴) نشان داد که افزایش تنش‌ها و مشکل‌های رفتاری، ناامیدی، اضطراب، افسردگی از جمله آثار منفی نارضایتی از زندگی است که در مدرسه پیامدهایی مانند کاهش روحیه مشارکت جویی در امور مدرسه و افت تحصیلی و ترک تحصیل خواهد داشت. همچنین میر<sup>۲</sup> (۲۰۰۲) در مطالعه خود به این نتیجه دست یافت که مهارت‌های زندگی پیش‌بینی کننده رضایت مندی دانش‌آموزان، دوستان، خانواده و رضایت از خود است. نتایج این بررسی با یافته‌های تحقیق حاضر مطابقت دارد.

نهایتاً تجزیه و تحلیل‌ها نشان داد که شایستگی تحصیلی و خودکارآمدی نقش میانجی را در رابطه بین حمایت اجتماعی و رضایت از زندگی ایفا می‌کند ولی رضایت از مدرسه چنین نقشی را ایفا نمی‌کند با تائید نقش میانجی شایستگی تحصیلی، حمایت اجتماعی دارای اثر غیرمستقیم، مثبت و معنی‌دار با ضریب ۰/۱۴ بر رضایت از زندگی دانش‌آموزان می‌باشد. نتیجه حاصل با نتایج تحقیق حسام و همکاران (۱۳۹۰) همسو می‌باشد. حسام و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که حمایت اجتماعی سبب ارتقای رضایت از زندگی دانشجویان می‌شود. حمایت اجتماعی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر مکانیسم‌های شناختی، استراتژی‌های مقابله‌ای و رفتارهای مختلف فرد اثر می‌گذارد و از این طریق سبب موفقیت و رضایت از زندگی می‌شود. علاوه بر این نتایج حاصل با نتایج پژوهش‌های بیرن، هادوک و پوستون (۲۰۰۲)؛ آنولا (۲۰۰۰)، رحمانی (۱۳۸۵)؛ عسگری، کهریزی و کهریزی (۱۳۹۲) و زکی (۱۳۸۴) همسو می‌باشد.

هم‌چنان که اشاره شد نقش میانجی خودکارآمدی در رابطه بین حمایت اجتماعی و رضایت

---

1. Berrkman  
2. Meyer



از زندگی در تحقیق حاضر تایید شد با تائید نقش میانجی خودکارآمدی، حمایت اجتماعی دارای اثر غیرمستقیم، مثبت و معنی‌دار با ضریب ۰/۱۲ بر رضایت از زندگی دانش‌آموزان می‌باشد. پس چنین می‌توان نتیجه گرفت که خودکارآمدی دانش‌آموزان نقش میانجی در رضایت از زندگی ایفا می‌کند، هرچقدر حمایت اجتماعی قوی‌تر باشد، خودکارآمدی بیشتر و در نتیجه رضایت از زندگی نیز بیشتر خواهد بود. هم چنین هرچقدر حمایت اجتماعی معلمان و والدین و ... کمتر باشد خودکارآمدی دانش‌آموزان کمتر و در نتیجه رضایت از زندگی نیز کمتر خواهد بود. نتایج حاصل با نتایج حسین‌زاده، عزیزی و توکلی (۱۳۹۳) همسو می‌باشد. حسین‌زاده، عزیزی و توکلی (۱۳۹۳) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که حمایت اجتماعی بر رضایت از زندگی اثر مستقیم دارد و به واسطه خودکارآمدی بر رضایت از زندگی به صورت غیرمستقیم تأثیرگذار است. علاوه بر این با نتایج پژوهش رستمی و همکاران، (۱۳۸۹) و بخشی‌پور، پیروی و عابدیان (۱۳۸۲) همسو می‌باشد. نهایتاً تحلیل‌ها نقش میانجی رضایت از مدرسه در رابطه بین حمایت اجتماعی و رضایت از زندگی تایید نکرد پس رضایت از زندگی دانش‌آموزان تحت تأثیر نقش میانجی رضایت از مدرسه قرار نمی‌گیرد، بنابراین دانش‌آموزانی که به هر دلیل از مدرسه خود راضی نیستند نمی‌توان این نارضایتی را متأثر از حمایت اجتماعی دانست و نمی‌توان پیش‌بینی کرد که از زندگی خود نیز ناراضی باشند. نتایج حاصل با نتایج پژوهش برکمن (۲۰۰۴)؛ میر (۲۰۰۲)؛ و قدسی (۱۳۹۱) هم‌خوانی ندارد. به علت این که پژوهش‌های کمی در این مورد انجام شده است، تحقیق همسو در این ارتباط پیدا نشد.

## منابع

ابوالقاسمی، عباس؛ برزگر، سبحان و و رستم اوغلی، زهرا (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش یادگیری خودتنظیمی بر خودکارآمدی و رضایت از زندگی در دانش‌آموزان دارای اختلال ریاضی. مجله‌ی ناتوانی‌های یادگیری، ۴(۲)، ۲۱-۶.

- ابوالقاسمی، عباس (۱۳۹۰). ارتباط تاب‌آوری، استرس و خودکارآمدی با رضایت از زندگی در دانش‌آموزان دارای پیشرفت تحصیلی بالا و پایین. فصلنامه مطالعات روان‌شناختی، ۷(۳)، ۱۵۱-۱۳۱.
- بخشی‌پوررودسری، عباس؛ پیروی، حمی‌د و عابدیان، احمد (۱۳۸۴). بررسی رابطه میان رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی با سلامت روان در دانشجویان. فصلنامه‌ی اصول بهداشت روانی، ۷(۲۸ و ۲۷)، ۱۵۲-۱۴۵.
- پریوچی، بهجت؛ احمدی، مجید و سهرابی، فرامرز (۱۳۹۲). رابطه‌ی دینداری و حمایت اجتماعی با رضایت از زندگی دانشجویان دانشگاه. دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۴(۳)، ۶۸-۶۰.
- حسام، مسلم؛ آسایش، حمی‌د؛ قربانی، مصطفی؛ شریعتی، علیرضا و نصیری، حسین (۱۳۹۰). ارتباط حمایت اجتماعی ادراک شده، سلامت روان و رضایت از زندگی در دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه‌های دولتی شهر گرگان. مجله‌ی علمی دانشکده پرستاری و مامایی گرگان، ۸(۱)، ۴۱-۳۴.
- حسین‌زاده، علی اصغر؛ عزیزی، مرتضی و توکلی، حسین (۱۳۹۳). حمایت اجتماعی و رضایت از زندگی در نوجوانان: نقش واسطه‌ای خودکارآمدی و حرمت خود. فصلنامه‌ی روان‌شناسی تحولی، روان‌شناسان ایرانی، ۱۱(۴۱)، ۱۱۴-۱۰۳.
- خسروی، زهره و ناهید پور، فرزانه (۱۳۹۱). بررسی رضایت از زندگی، باور به عادلانه بودن دنیا حمایت‌های اجتماعی در دانشجویان ایرانی و هندی، فصلنامه جامعه‌شناسی زنان، ۳(۲)، ۱۶-۱.
- رجبی، سعید؛ ابوالقاسمی، عباس و عباسی، مسلم (۱۳۹۱). نقش عزت نفس و اضطراب امتحان در پیش‌بینی رضایت از زندگی دانش‌آموزان پسر دارای اختلال ریاضی. مجله‌ی ناتوانی‌های یادگیری، ۱(۳)، ۴۶-۶۲.
- رحمانی، فرناز؛ سیدفاطمی، نعیمه؛ برادران رضایی، مهین و صداقت، کامران (۱۳۸۵). ارتباط شیوه تربیتی والدین با میزان شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان نوجوان مدارس شهر تبریز. اصول بهداشت روانی، ۸(۲۹-۳۰)، ۱۱-۱۶.
- رستگار، عباسعلی (۱۳۹۳). ارتباط عدالت سازمانی با حمایت اجتماعی در کارکنان بیمارستان. فصلنامه‌ی اخلاق زیستی، ۴(۱۳)، ۱۵۸-۱۳۷.
- رستمی، رضا؛ شاه‌محمدی، خدیجه؛ قائدی، غلام‌حسین؛ بشارت، محمدعلی؛ اکبری زردخانه‌ای، سعید و نصرت‌آبادی، مسعود (۱۳۸۹). رابطه‌ی خودکارآمدی باهوش هیجانی و حمایت اجتماعی ادراک شده در دانشجویان دانشگاه تهران. فصلنامه‌ی افق دانش، ۱۶(۳)، ۵۴-۴۶.

- زکی، محمدعلی (۱۳۸۶). اعتباریابی مقیاس چندبعدی رضایت از زندگی دانش‌آموزان. مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایرانیان، ۱۳(۱)، ۵۷-۴۹.
- شاملو، سعید (۱۳۷۸). بهداشت روانی. تهران، انتشارات رشد.
- صفاری، ناصر (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین توسعه حرفه‌ای کارکنان با خودکارآمدی آنان و نوع قدرت مدیران در دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد، دانشگاه ارومیه.
- عسکری، سعید؛ کهریزی، سمیه و کهریزی، مریم (۱۳۹۲). نقش خودکارآمدی و رضایت از زندگی در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر سال سوم دوره‌ی متوسطه شهر کرمانشاه. مجله‌ی روان‌شناسی مدرسه، ۲(۲)، ۱۲۳، ۱۰۷.
- فولادوند، خدیجه؛ فرزاد، ولی‌اله؛ شهرآرای، مهرناز و سنگری، علی‌اکبر (۱۳۸۸). اثر حمایت اجتماعی، استرس تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی بر سلامت روانی- جسمانی. روان‌شناسی معاصر، ۴(۲)، ۸۱-۹۳.
- قائدی، غلام حسین و یعقوبی، حمید (۱۳۸۷). بررسی رابطه‌ی بین ابعاد حمایت اجتماعی ادراک شده و ابعاد بهزیستی در دانشجویان دختر و پسر. ارمغان دانش، ۱۳(۲)، ۸۱-۶۹.
- قدسی، احقر (۱۳۹۱). بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر رضایت از زندگی در زمینه: رضایت از مدرسه، دوستان، رضایت از خود، خانواده، محیط زندگی دانش‌آموزان دوره متوسطه و ارائه راهکارهایی جهت بهبود مدرسه زندگی. فصلنامه‌ی تعلیم و تربیت، ۱۱۱، ۶۲-۴۵.
- قدیری بهرام آبادی، فرزانه و میکاییلی منیع، فرزانه (۱۳۹۴). اثربخشی آموزش مدیریت شناختی- رفتاری استرس بر بهزیستی روان‌شناختی و رضایت از مدرسه دختران نوجوان. ارمغان دانش، ۲۰(۵)، ۴۴۳-۴۳۳.
- میرسمیعی، مرضیه و ابراهیمی‌قوام، صغری (۱۳۸۷). بررسی رابطه‌ی بین خودکارآمدی، حمایت اجتماعی و اضطراب امتحان با سلامت روانی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علامه طباطبائی. فصلنامه‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی، ۲(۷)، ۹۱-۷۳.
- نریمانی، محمد و وحیدی، زهره (۱۳۹۲). مقایسه‌ی نارسایی هیجانی، باورهای خودکارآمدی و عزت نفس در میان دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. مجله‌ی ناتوانی‌های یادگیری، ۳(۱)، ۷۸-۹۱.

نریمانی، محمد؛ خشنودنیای چماچایی، زاهد، عادل و ابوالقاسمی، عباس (۱۳۹۲). نقش درک حمایت معلم در پیش بینی خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان دارای ناتوانی یادگیری. مجله ی ناتوانی های یادگیری، ۳(۱)، ۱۱۰-۱۲۸.

نصرآبادی، حسن علی و نوروزی، رضاعلی (۱۳۸۲). راهبردهای جدید آموزشی در هزاره سوم. قم، سما قلم. همتی‌راد، گیتی و سپاه منصور، مژگان (۱۳۸۷). رابطه ی بین استرس و حمایت اجتماعی در دانشجویان دانشگاه تهران. اندیشه و رفتار، ۲(۷)، ۸۶-۷۹.

- Aunola, K., Stattin, H., Nurmi, J. E. (2000) Parenting style and adolescent achievement strategies. *Journal of Adolescence*, 23, 205-222.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior*, 4, 71-81.
- Berrkman, L.F. (2004). The role of social relations in health promotion. *Psychosomatic Medicine*, 57, 245- 254.
- Byrne, B.A., Haddock, C.K., & Poston, S.C. (2002) Mid American Heart Institute. Parenting style and adolescent smoking. *Journal of Adolescence. Health*. 6(30), 418-425.
- Cobb, S.(1976). Social support as a moderator of life stress. *Psychosomatic Medicine*, 38, 301-314.
- Gilman, R., Huebner, E. S., & Laughlin, J. E. (2000). A first study of the Multidimensional Students' Life Scale with Adolescents. *Social Indicators Research*, 52, 135-160.
- Huebner, E. S., Gilman, R. (2002). The relationship between perfectionism and multidimensional life satisfaction among Croatian and American youth. *Personality and Individual Differences*, 39, 155-166.
- Huebner, E.S., & Gilman, R. (2006). Students who like and dislike school. *Applied Research in Quality of Life*, 1, 139- 150.
- Jingjing, Z., Yonghui, W., & Feng, K. (2014). Exploring the mediation effect of social support and young adults. *Personality and Individual Differences*, 53, 513-517.
- Karademas, E.C. (2006). Self-efficacy, social support and well-being: The mediating role of optimism. *Personality and Individual Differences*, 40, 1281-1290.
- Konstantinos, P., Doxa, P., Anthony, M., & Argyro, S. (2014). Social support and depression of adults with visual impairments. *Research in Developmental Disabilities*, 35, 1734-1741.
- Lundberg, C.A., McIntire, D.D., & Creasman, C.T. (2008). Sources of social support and self-efficacy for adult students. *Journal of College Counseling*, 11, 58-72.
- Meyer, A.R. (2002). Happiness and domain-specific life satisfaction in adult northern Swedes. *Clin Rehabil February*, 5no. 1, 25-33.
- Pamukçu, B., & Meydan, B. (2010). The role of empathic tendency and perceived social support in predicting loneliness levels of college students. *Social and Behavioral Sciences*, 5, 905-909.

- Rueger, S. Y., Malecki, C. K., & Demaray, M. K. (2010). Relationship between multiple sources of perceived social support and psychological and academic adjustment in early adolescence: Comparisons across gender. *Journal of Youth Adolescence*, 39, 47-61.
- Sherer, M., Maddus, J. (1982). The self-efficacy scale: Construction and validation psychological report, 51, 663-671.
- Suldo, S.M., & Huebner, E.S. (2004). Does life satisfaction moderate the relationship between stressful life events and psychopathological behavior during adolescence? *School Psychology Quart* 19, 93-105.
- Suldo, S.M., Riley, k.N., & Shaffer, E. J. (2006). Academic correlates of children and adolescents life satisfaction. *School Psychology International*, 27(5), 567-582.
- Vecchio, G.M., Gerbino, M., Pastorelli, C., & Delbove, G. (2007). Multi- faceted selfefficacy belief as predictors of life satisfaction in late adolescence. *Personality and individual Differences*, 43(7), 1807-1818.
- Vieno, A., Santinello, M., Pastore, M., & Perkins, D.D. (2007). Social support, sense of community in school, and self-efficacy as resources during early adolescence: an integrative model. *Am J Community Psychol*, 39,177-190.
- Warren, J.I., Stein, J.A., & Grella, Ch.E. (2007). Role of social support and self-efficacy in treatment outcomes among clients with co-occurring disorders. *Drug and Alcohol Dependence*, 89 ( 2-3), 267-274.
- Wilkins, K., Santilli, S., Ferrari, L., Tracey, T., & Soresi, S. (2014). The relationship among positive emotional dispositions, career adaptability, and satisfaction in Italian high school students. *Journal of Vocational Behavior*, 85, 329-38.
- Yalcin, I. (2011). Social support and optimism as predictors of life satisfaction of college student. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 33, 79-87.
- Zimmer, Z., & Chen, F.F. (2012). Social support and change in depression among adult in Taiwan. *Journal of Applied Gerontology*, 31, 764-782.

## **The role of social support in life satisfaction of students: Examining the mediating role of school satisfaction, academic competency and self-efficacy**

**M. Hassani<sup>1</sup>, M. Asghari<sup>2</sup>, M. Kazemzadehbeytali<sup>3</sup> &  
J. Abdoli Soltanahmadi<sup>4</sup>**

### **Abstract**

This study aimed to investigate the role of social support in life satisfaction of students and the mediating effects of school satisfaction, academic competency, and general self-efficacy. The population of the study were all secondary school students (N= 7167) in District 2 of Urmia, from whom 365 students were selected through convenience sampling based on Morgan table. In this descriptive-correlational study, the data were collected using standard questionnaires of social support by Vaux et al., satisfaction (life satisfaction and school satisfaction by Gilman et al.), academic competency by Harter, Straathof, and Treffers, and finally general self-efficacy by Sherer and Maddux. Structural equation modeling was used to evaluate the relations among measured and latent variables in the conceptual model. The results showed that there are significant positive relationships between social competency, self-efficacy, and life satisfaction with social support. Also, there are significant positive relationships between competency, self-efficacy, and school satisfaction with life satisfaction. Moreover, social support can predict life satisfaction of students through mediating role of school satisfaction, academic competency, and general self-efficacy. Based on the findings, we conclude that any increase in the social support of schools leads to an increase in students' school satisfaction, academic competency, and general self-efficacy.

**Keywords:** Academic competency, life satisfaction, school satisfaction, social support, self-efficacy

---

1 . Corresponding author: Associate Professor of Educational Sciences, Urmia University.  
(mhs\_105@yahoo.com)

2 . M.A. in Curriculum Planning, Islamic Azad University of Urmia

3 . Ph.D. student of Educational Administration, Urmia University

4 . Assistant Professor of Faculty of Humanities, Islamic Azad University of Urmia